

OPBOUW VAN PROBLEMATISCHE SCHULDEN: VAN DE EERSTE VORDERING TOT DE AANVRAAG VAN EEN SCHULDREGELING

Onderzoek

Opbouw van problematische schulden: van de eerste vordering tot de aanvraag van een schuldregeling

Onderzoek

4 juni 2025

Nadja Jungmann (Hogeschool Utrecht)
Rosanne Oomkens (Hogeschool Utrecht)
Anneke Suvee (Kredietbank Nederland)
Susanne Tonnon (Hogeschool Utrecht)

Lectoraat Schulden en Incasso
Kenniscentrum Sociale Innovatie

Bezoekadres:
Padualaan 101
3584 CH Utrecht

Postadres:
Postbus 85397
3508 AJ Utrecht

Telefoon: 088 – 481 92 22
E-mail: ksi@hu.nl

*Hoeveel tijd verstrijkt
er tussen een eerste
vordering en de
aanvraag van een
schuldregeling?*

Inhoudsopgave

1	Inleiding	6
1.1	Doel en onderzoeksvragen	7
2	Resultaten	10
2.1	Gemiddeld vragen mensen na krap acht jaar een schuldregeling aan	10
2.2	De oudste vordering bedraagt vaak minder dan €2.000,-	11
2.3	De gemiddelde schuldenlast bedraagt €41.447,-	13
2.4	Doorgaans bouwt de schuldenlast zich geleidelijk op	13
2.5	Er zijn verschillen tussen de typen schuldenopbouw	15
2.6	Er is weinig samenhang met kenmerken	15
3	Beantwoording van de onderzoeksvragen	19
3.1	Hoofdvraag	19
3.2	Deelvragen	19
4	Reflectie	21
4.1	Eerste achterstand betekent niet direct problematische schulden	21
4.2	Patronen in schuldopbouw nodigen uit tot verschillende strategieën	21
4.3	Schuldeisers kunnen een belangrijke rol vervullen in signalering	21
4.4	De stap naar hulp hangt samen met veel factoren	21
4.5	De 8 jaar is niet zonder meer te vergelijken met de eerdere 5 jaar	22
	Bijlage - Methodologische verantwoording	24
1.	Steekproef	24
2.	Dataverzameling	24
3.	Analyse	25
4.	Representativiteit van de steekproef	25

Hoofdstuk 1. Inleiding

1 Inleiding

Krap tien procent van de Nederlandse huishoudens heeft geregistreerde problematische schulden. Slechts een beperkt deel daarvan is in beeld bij schuldhulpverlening. Het lijkt erop dat het voor veel mensen een hele opgave is om te bepalen wanneer ze hulp nodig hebben en het een hele stap is om vervolgens daadwerkelijk hulp te vragen. Als mensen eenmaal om hulp vragen, is de schuldsituatie vaak al zo complex dat het doorgaans de nodige inspanningen kost om hen aan een (duurzame) oplossing te helpen. Vanuit de wens dat mensen eerder hulp ontvangen, zijn er in de afgelopen jaren veel projecten en initiatieven opgezet. Met een vanaf 1 januari 2021 van kracht geworden wijziging in de Wet gemeenschappelijke schuldhulpverlening (Wgs) is vroegsignalering van schulden op basis van signalen van derden duidelijker verankerd in de wetgeving. Op basis van voorspellende signalen van zorgverzekeraars, energiebedrijven, woningverhuurders en drinkwaterbedrijven benaderen gemeenten inwoners met betalingsachterstanden proactief om hen hulp aan te bieden. Naast de zorg dat bij aanmelding de schuldenlast gemiddeld genomen vaak al hoog is en er veel schuldeisers zijn betrokken, speelt ook de zorg een rol dat mensen zich vaak al jaren in een schuldsituatie bevinden. In het publieke debat wordt in dit kader vaak gezegd dat mensen gemiddeld al vijf jaar schulden hebben voordat ze om hulp vragen. Een lange periode van schuldenproblematiek zonder hulp wordt in het debat vaak als onwenselijk beschouwd, onder meer omdat onderzoek laat zien dat (problematische) schuldsituaties diep ingrijpen op het leven van betrokkenen, vaak bijdragen aan het ontstaan van andere problemen en leiden tot hoge (te vermijden) maatschappelijke kosten.

Het beeld dat mensen gemiddeld al vijf jaar in de schulden zitten als ze om hulp vragen is gedateerd. Dit beeld, dat nog regelmatig wordt aangehaald in interviews, beleidsstukken en publicaties¹, is afkomstig uit een onderzoek van Jungmann en Anderson uit 2011. Het onderzoek, getiteld "*Vroegsignalering moet en kan!*", werd destijds uitgevoerd in opdracht van het Bureau Kredietregistratie en richtte zich op de vraag wat de toegevoegde waarde kon zijn van een landelijke schuldenregistratie. Als onderdeel van het onderzoek zijn destijds in acht gemeenten 88 mensen op een gestructureerde wijze geïnterviewd die een beroep deden op de gemeentelijke schuldhulpverlening. De respondenten zijn bevraagd nadat ze in een wachtruimte voor schuldhulpverlening hadden aangegeven dat ze wilden meewerken aan het onderzoek. De interviews leverden op dat:

- Zeventig procent van de geïnterviewden had gewild dat zij al voordat ze aan aanvraag indienden proactief benaderd waren om de mogelijkheid van schuldhulpverlening onder de aandacht te brengen.
- Er in de herinnering van de geïnterviewden gemiddeld vijf jaar verstrijkt tussen de oudste vordering in het schuldenpakket en het beroep op schuldhulpverlening. De respondenten kregen stapels kaartjes met typen schuldeisers en de vraag om een tijdlijn te leggen van de schulden die zij opbouwden. Daarbij de vraag in welk jaar de oudste vordering ontstond.
- In de herinnering van de geïnterviewden gemiddeld 3,5 jaar verstrijkt tussen de oudste vordering die geregistreerd zou worden in het landelijke registratiesysteem dat werd beoogd, denk daarbij aan met name een vaste last of achterstand bij BKR.

De aanpak van schuldenproblematiek staat hoog op de politieke en maatschappelijke agenda. Een vroegtijdige signalering is in die context één van de onderwerpen die aandacht krijgt. In dat licht heeft het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de Hogeschool Utrecht en de Kredietbank Nederland gevraagd om te onderzoeken wat de actuele termijn is die gemiddeld verstrijkt tussen de oudste vordering en het moment dat mensen hulp zoeken bij gemeentelijke schuldhulpverlening. In voorliggend rapport is uitgewerkt wat dit onderzoek heeft opgeleverd. Het is daarbij van belang om op te merken dat

¹ Algemeen Dagblad 2023 <https://www.ad.nl/geld/mensen-hebben-vaak-al-13-schuldeisers-en-40-000-euro-schuld-voordat-ze-aan-de-bel-trekken~aeb06558/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.gelderlander.nl%2F>
Binnenlands Bestuur 2022 <https://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/maatschappelijke-winst-door-financiele-hulp> Gemeente. nu 2021 <https://www.gemeente.nu/sociaal/schuldhulp/schaamte-houdt-financiele-problemen-te-lang-achter-de-voordeur/> VNG 2021 <https://vng.nl/sites/default/files/2021-04/impactanalyse-wgs.pdf>

de onderzoeksmethode van voorliggend onderzoek afwijkt van het onderzoek dat destijds de periode van vijf jaar opleverde. Het voorliggende onderzoek baseert zich op een dossieranalyse; het eerdere onderzoek baseert zich op het geheugen van mensen met problematische schulden. De resultaten mogen en kunnen dus niet zonder meer worden vergeleken. Ook is het van belang op te merken dat een vordering niet betekent dat er sprake is van een problematische schuldsituatie.

1.1 Doel en onderzoeksvragen

Het doel van het onderzoek is om in kaart te brengen hoeveel tijd er (gemiddeld) verstrijkt tussen de ontstaansdatum van de oudste schuld in een schuldenpakket en de aanvraagdatum van gemeentelijke schuldhulpverlening.

1.1.1 Onderzoeksvragen

De onderzoeksvraag die voortkomt uit bovenstaand doel luidt:

*Wat is (gemiddeld) de tijd die verstrijkt tussen de ontstaansdatum van de oudste vordering in een schuldenpakket en het moment waarop mensen een aanvraag doen voor een schuldregeling?*²

Om een breed beeld te schetsen zijn in aanvulling op deze hoofdvraag de volgende deelvragen geformuleerd:

- 1) *Wat is de hoogte van de oudste vordering?*
- 2) *Hoe hoog is de totale schuldenlast waarvoor om hulp werd gevraagd en hoeveel schuldeisers zijn daarbij betrokken?*
- 3) *Wat is het type schuldeiser van de oudste vordering?*
- 4) *Hoe ontwikkelt het schuldenpakket zich na de oudste vordering?*

1.1.2 Onderzoeksopzet

Hoewel de onderzoeksvraag wellicht eenvoudig klinkt, was de beantwoording best een opgave. Het was noodzakelijk om een flink aantal besluiten te nemen in de afbakening. Bijlage 1 bevat een uitwerking van de methodologie. Hieronder wordt voorzien in een beschrijving van de belangrijkste noties over aanpak, zodat ook lezers die niet de volledige methodologie willen doornemen de waarde van de resultaten begrijpen.

1. **Er zijn 250 dossiers van de Kredietbank Nederland bestudeerd.** De dossiers zijn afgerond vertegenwoordigen een dwarsdoorsnede van aanvragen uit heel Nederland. De aanvragen zijn ingediend in de jaren 2019 t/m 2024. Het merendeel van de dossiers (92%) is van na 2021 en dus na de periode van Covid-19.
2. **Het onderzoek is uitgevoerd op dossiers waarin er een schuldregeling tot stand kwam.** De overweging voor deze selectie is dat bij dossiers waarin wordt voorzien in andere vormen van schuldhulpverlening, zoals budgetcoaching, er vaak geen complete schuldenlijst beschikbaar is. Er is dan niet goed vast te stellen wat de oudste vordering is. Door af te bakenen op schuldregelingen is zeker dat de dossiers compleet zijn. Deze selectie betekent ook dat mensen die geholpen zijn met andere vormen van schuldhulpverlening, zoals alleen budgetbeheer of budgetcoaching, niet zijn meegenomen in dit onderzoek.
3. **De dossiers zijn gestratificeerd random geselecteerd.** Gestratificeerd wil zeggen dat bij de selectie is gekozen voor een verdeling van ongeveer 40/40/20 van de typen minnelijke schuldbemiddeling (40%), minnelijke schuldsanering (40%) en wettelijke schuldsanering (Wsnp) (20%). Voor de rest berust de steekproeftrekking op toeval. Ten opzichte van de landelijke verdeling zijn dossiers uit de Wsnp oververtegenwoordigd en minnelijke schuldsanering ondervertegenwoordigd. In 2023 was landelijk ruim tien procent van de schuldregelingen een wettelijke schuldsanering.

² Het doel van het onderzoek is om in kaart te brengen hoeveel tijd er verstrijkt tussen het ontstaan van de oudste vordering en het moment waarop mensen een beroep doen op de gemeentelijke schuldhulpverlening. Bij het uitwerken van de onderzoeksopzet bleek het onmogelijk die datum precies vast te leggen. Dit hangt samen met de heel verschillende wijzen waarop gemeenten schuldhulpverlening uitvoeren. Er is in dat licht geïnventariseerd hoe veel tijd er bij benadering verstrijkt tussen de aanmelding (beroep op gemeentelijke schuldhulpverlening) en de aanvraag bij de kredietbank. De operationele beperking in de dataverzameling is weergegeven in deze onderzoeksvraag.

4. **Er is in kaart gebracht hoeveel tijd er verstrijkt tussen het ontstaan van de oudste vordering en de aanvraag bij de kredietbank Nederland.** De aanvraag ligt bij de Kredietbank Nederland gemiddeld een maand of zeven à acht later dan de aanmelding bij een gemeente. Dit betekent dat er een ruim half jaar moet worden afgetrokken van de gemiddelde duur die in dit onderzoek werd gevonden. De aanvraag is de start van het traject om te komen tot een schuldregeling. Vanaf dat moment duurt het gemiddeld nog ongeveer vijf maanden voordat een schuldregeling effectief wordt.
5. **Omdat bij een aantal waarnemingen er behoorlijke verschillen zitten tussen het gemiddelde, de mediaan en de modus worden deze waar relevant afzonderlijk gemeld.**
6. **De beschrijving van de ontwikkeling van het schuldenpakket rust op een verkennende, kwalitatieve analyse.**
7. **Het onderzoek levert geen inzicht op over het moment waarop het schuldenpakket problematisch werd.** De reden daarvoor is dat er geen zicht is op (de ontwikkeling van) het inkomen sinds het ontstaan van de oudste vordering.

Hoofdstuk 2.

Resultaten

2 Resultaten

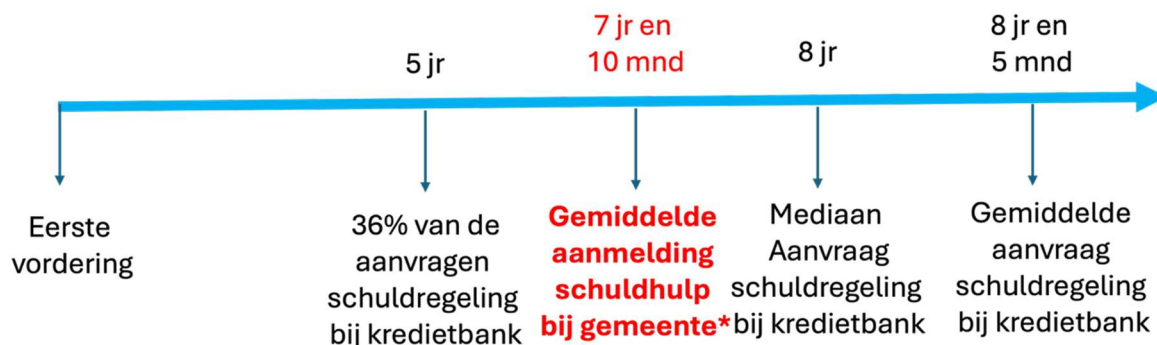
De dossierstudie heeft inzicht opgeleverd waarmee de hoofd- en deelvragen beantwoord kunnen worden.

2.1 Gemiddeld vragen mensen na krap acht jaar een schuldregeling aan

In de onderzochte dossiers verstrijkt er gemiddeld acht jaar en vijf maanden tussen het ontstaan van de oudste vordering en het moment waarop mensen een aanvraag indienen voor een schuldregeling. In de meeste gevallen volgt een aanvraag na een aanmelding bij schuldhulpverlening. De aanmelding vormt de start van de schuldhulpverlening. De gemeente verkent welke problemen de inwoner heeft en wat een passende oplossing is. Als de schulden problematisch zijn en de inwoner gebruik wil maken van een schuldregeling met kwijtschelding wordt er een aanvraag bij de Kredietbank Nederland ingediend. In de dossierstudie is gerekend met de datum van de aanvraag schuldregeling. Omdat inwoners zich gemiddeld al een maand of zeven à acht bij de gemeente hebben aangemeld moet deze periode van de acht jaar en vijf maanden worden afgetrokken. Gemiddeld melden zich mensen dus krap acht jaar na het ontstaan van de oudste vordering in een schuldenpakket bij schuldhulpverlening.

Na indiening van een aanvraag duurt het vaak nog minstens een maand of vijf voordat een schuldregeling daadwerkelijk rondkomt. Tussen het ontstaan van de eerste schuld en het moment dat de schuldregeling start zit dan dus bijna negen jaar (8 jaar en 10 maanden).

Een gemiddelde kan een vertekend beeld geven. Om die reden is het van belang om in onderzoek ook te kijken naar de mediaan. Dit is de duur die valt op de helft van alle perioden die zijn gevonden. Ten aanzien van de tijd die verstrijkt tussen de oudste vordering en de aanvraag bedraagt de mediaan acht jaar. Dit getal ligt dus vrij dicht bij het gemiddelde en maakt dat krap acht jaar een uitkomst is die in lijn is met beide statistische centrummaten.

* Er is gerekend met de aanname dat er gemiddeld 7 maanden verstrijken tussen het moment van aanmelden bij een gemeente en het moment dat de aanvraag voor de schuldregeling wordt ingediend.

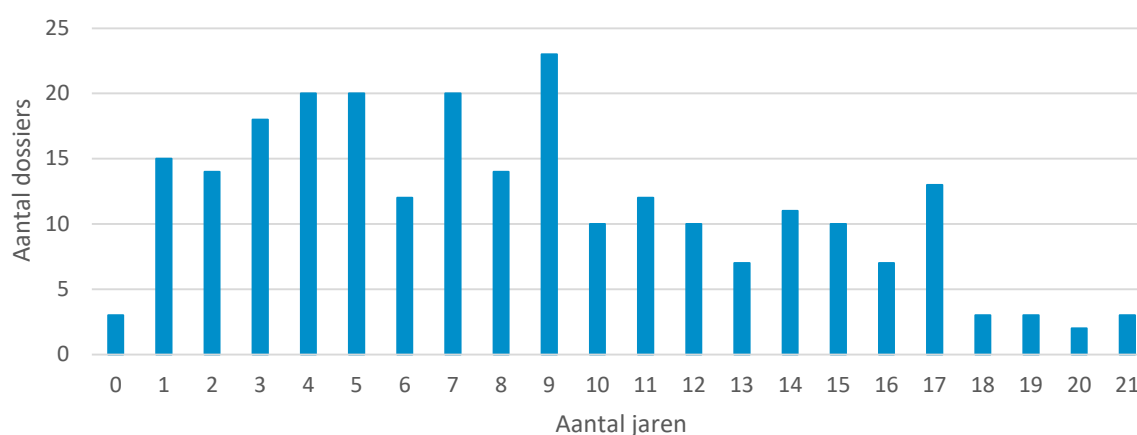
In tabel 1 is te zien dat bij ruim een derde van de dossiers binnen vijf jaar na het ontstaan van de oudste vordering de aanvraag wordt ingediend. Bij een op de zeven dossiers verstrijkt er meer dan vijftien jaar tussen het ontstaan van de oudste vordering en de aanvraag. Er is dus sprake van een behoorlijke spreiding; er zijn aanzienlijke verschillen tussen individuele personen in de tijd die verstrijkt tussen hun oudste vordering en de aanvraag.

Tabel 1 Tijd die verstrijkt tussen de oudste vordering en de aanvraag

Aantal jaar	Aantal	Percentage
Tot 5 jaar	90	36%
5 tot 10 jaar	79	32%
10 tot 15 jaar	50	20%
15 tot 20 jaar	28	11%
Meer dan 20 jaar	3	3%
Totaal	250	100%
Gemiddelde		8,4
Mediaan		8,0

Het vaakst (modus) wordt een aanvraag ingediend negen jaar na het ontstaan van de oudste vordering (zie figuur 1). Daarna is een dalende lijn te zien met nog enkele aanvragen waarbij er meer dan twintig jaar verstreekt tussen de oudste vordering en de aanvraag. Dit betreft doorgaans een eventuele restschuld op een hypotheek of een restant consumptief krediet.

Figuur 1 Aantal jaren tussen oudste vordering en aanvraag

2.2 De oudste vordering bedraagt vaak minder dan €2.000,-

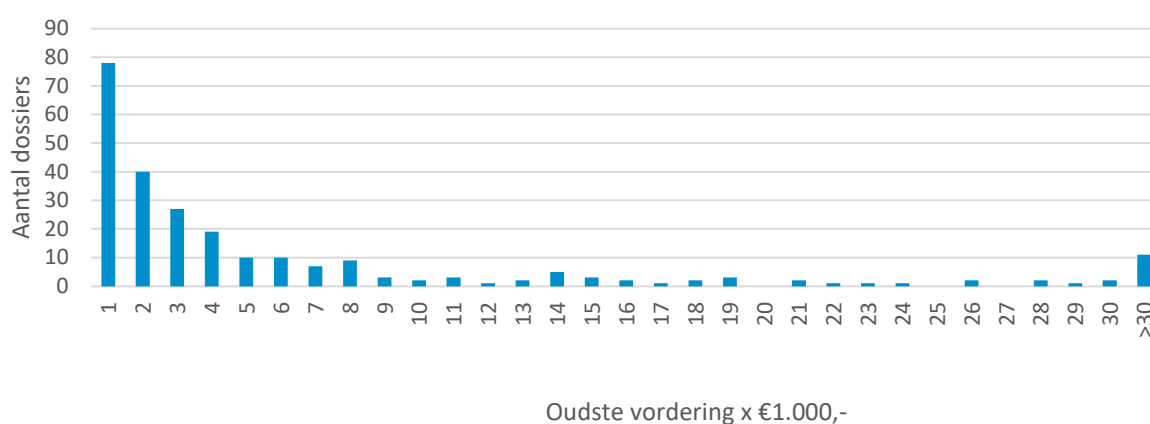
Gemiddeld bedraagt de oudste vordering ruim €7.000,-. Dit bedrag wordt sterk beïnvloed door een aantal uitschieters van hoge bedragen; daarom kan beter gekeken worden naar de mediaan. Het mediane schuldbedrag is €2.156,-. Ook voor de hoogte van de oudste vordering geldt dat er een behoorlijke spreiding is. Deze is terug te zien in tabel 2. Bij ongeveer een derde van de dossiers betreft de vordering een bedrag dat lager is dan €1.000,- (31%). Voor bijna een kwart (22%) gaat het om een vordering tussen de €1.000,- en €2.500,-. Bij twee procent bedraagt de oudste vordering meer dan €50.000,-. Dit betreft in de meeste gevallen een restschuld van een hypotheek of een restant persoonlijke lening.

Tabel 2 Hoogte bedrag oudste vordering

	Aantal	Percentage
Tot €1000,-	78	31%
€1000,- tot €2.500,-	56	22%
€2.500,- tot €5.000,-	40	16%
€5.000,- tot €10.000,-	31	12%
€10.000,- tot €25.000,-	27	11%
€25.000,- tot €50.000,-	12	5%
Meer dan €50.000,-	6	2%
Totaal	250	100%
Gemiddeld	€ 7.002	
Mediaan	€ 2.157	

Figuur 2 is een weergave van de hoogte van de oudste vordering in delen van €1.000,-. Daarin is te zien dat veruit de meeste oudste vorderingen een bedrag betreffen dat lager is dan €1.000,-.

Figuur 2 Hoogte van de oudste vordering in delen van €1.000,-

In twee derde van de situaties is de overheid niet de eerste schuldeiser

In de helft van de dossiers betreft de oudste vordering een betalingsverplichting aan een private schuldeiser ten aanzien van een vaste last. Denk bij vaste lasten aan betalingen van zorgpremie, huur, energie, en telefonie. Bij een derde van de dossiers (32%) betrof de oudste vordering een betalingsverplichting aan een overheid. Denk daarbij aan bijvoorbeeld de motorrijtuigbelasting (vaste last) of een terugvordering van een toeslag (variabele last). Onder private variabele lasten vallen bijvoorbeeld vervoerskosten.

Tabel 3 Type schuldeiser van de oudste vordering

Type schuldeiser	Aantal	Percentage
Publiek		
Variabel	78	32%
Vast	1	0%
Totaal		32%
Privaat		
Variabel	45	18%
Vast	123	50%
Totaal		68%

2.3 De gemiddelde schuldenlast bedraagt €41.447,-

In de 250 onderzochte dossiers bedroeg de gemiddelde schuldenlast €41.447,-. Dit is iets hoger dan het gemiddelde dat de NVVK in 2023 rapporteerde, namelijk €40.170,-. Gemiddeld waren er 13 schuldeisers betrokken per schuldenpakket. Dit komt overeen met het landelijke gemiddelde dat de NVVK over 2023 rapporteerde. In bijna de helft van de schuldenpakketten was het aantal betrokken schuldeisers lager dan 11. De mediane schuld bedroeg €29.420,- en het mediane aantal schuldeisers 11. De openbare gegevens geven geen inzicht in de mediane schuld in de NVVK-dossiers.

2.4 Doorgaans bouwt de schuldenlast zich geleidelijk op

Dit onderzoek heeft als doel om in kaart te brengen hoeveel tijd er verstrijkt tussen de oudste vordering en de aanvraag van een schuldregeling bij de kredietbank. Om meer zicht te krijgen op mogelijkheden om mensen eerder te bereiken, is ook de ontwikkeling van de schuldenlast geanalyseerd. Dit is relevant omdat een schuldsituatie bij het ontstaan van een eerste achterstand vaak nog niet problematisch is. De opbouw is in kaart gebracht door de ontstaansdata van alle vorderingen in een schuldenpakket na te lopen en te verkennen en hoe deze verspreid zijn over de tijd. Daarbij is bij alle vorderingen ook gekeken welke bedragen mensen verschuldigd waren en wie de schuldeisers waren. Er is ook onderzocht of bepaalde kenmerken samenhangen met het aantal jaren dat verstrijkt voordat mensen hulp te zoeken. Op basis van de beschikbare data zijn bepaalde effecten niet verklaren; de data kunnen alleen beschreven worden.

Uit deze verkenning kwamen drie patronen van schuldenopbouw naar voren:

1. Een **geleidelijke opbouw** van schulden; vanaf de oudste vordering komen er geleidelijk steeds meer vorderingen bij.
2. Een **clustering** van schulden in een korte periode; na een periode van geleidelijke opbouw ontstaan binnen enkele maanden meerdere vorderingen.
3. Een **enkele hoge vordering**; in het dossier ontstaat op enig moment een vordering die meer dan een derde van de schuldenlastenlast bedraagt.

In ruim de helft van de situaties heeft de schuldenlast zich geleidelijk opgebouwd (53%). Bij ruim een vijfde (22%) van de situaties is er sprake van een aan te wijzen cluster waarin er in korte tijd veel nieuwe achterstanden ontstonden. Bij een kwart van de situaties (25%) is er een hoge vordering aan te wijzen.

Hieronder is ten aanzien van elk type schuldenopbouw beschreven wat de belangrijkste kenmerken zijn. Tabel 5 bevat een overzicht van de informatie die voor de beschrijvingen is gebruikt.

2.4.1 Geleidelijke opbouw

Bij een geleidelijke opbouw bouwt de schuldenlast zich stap voor stap op. Gemiddeld verstrijkt er acht jaar tussen de oudste vordering en het moment van de aanvraag. Er zijn gemiddeld veertien schuldeisers betrokken bij een gemiddelde schuldenlast van €42.107,-. De mediaan bedraagt €29.858,-. De oudste vordering bedraagt gemiddeld €3.566,- en in ruim 70 procent (71%) is deze verschuldigd aan een private schuldeiser. De mediaan van de oudste vordering bedraagt €1.645,-.

2.4.2 Clusteropbouw

Bij een clusteropbouw volgen nieuwe achterstanden elkaar in betrekkelijk korte termijn op. Tussen de oudste vordering in het schuldenpakket en het cluster liggen gemiddeld vijf jaar en zeven maanden. Tussen de oudste vordering van het schuldenpakket en de aanvraag verstrijkt gemiddeld negen jaar. Er zijn gemiddeld twaalf schuldeisers betrokken bij een gemiddelde schuldenlast van €29.780,-. De mediaan van de schuldenlast bedraagt €20.104,-. De oudste vordering in het schuldenpakket bedraagt gemiddeld €5.354,- en in ongeveer twee derde van de situaties (64%) is deze verschuldigd aan een private schuldeiser. De mediaan van de oudste vordering bedraagt €1.981,-.

Een cluster lijkt een aanleiding te zijn om hulp te vragen. Bijna 88% van de mensen met een geclusterde schuldenopbouw dient binnen vier jaar na het ontstaan van het cluster de aanvraag in. Gemiddeld is het cluster twee jaar en tien maanden oud op het moment dat de aanvraag plaatsvindt. Bij een kwart van de dossiers is het cluster zelfs maximaal een jaar oud en bij bijna de helft is het cluster maximaal twee jaar oud op het moment van de aanvraag (47%).

Tabel 4 Tijd tussen cluster en aanvraag (n=58)

Aantal jaar	Aantal	Percentage
1 jaar of minder	15	26%
1 tot 2 jaar	12	21%
2 tot 3 jaar	11	19%
3 tot 4 jaar	13	22%
4 tot 5 jaar	4	7%
Meer dan 5 jaar	3	5%
Gemiddelde	2,8	
Mediaan*	3,0	

* Van de cluster is alleen het jaartal beschikbaar omdat er meerdere schulden in één jaar ontstonden.

Tussen het ontstaan van de oudste vordering in het schuldenpakket en het ontstaan van het cluster ligt gemiddeld vijf jaar en zeven maanden. De lange periode tussen de oudste vordering en het cluster laat zien dat het hierbij om hele verschillende indicatoren gaat. Waar de oudste vordering van het schuldenpakket mogelijk indicatief is voor het *ontstaan* van de schuldenproblematiek kan de oudste vordering binnen het cluster wellicht gezien worden als indicatief voor het moment waarop de schuldenlast echt substantieel toeneemt.

2.4.3 Hoge vordering

Bij een opbouw die gemarkeerd wordt door een hoge vordering verstrijkt er gemiddeld acht jaar en tien maanden tussen de oudste vordering en de aanvraag. Gemiddeld zijn er negen schuldeisers betrokken bij een gemiddelde schuldenlast van €50.102,-. De mediaan van de schuldenlast bedraagt €35.914,-. De oudste vordering bedraagt gemiddeld €16.673,- en in 66% is deze verschuldigd aan een private schuldeiser. De mediaan van de oudste vordering bedraagt €11.144,-.

Bij een hoge vordering ligt het in de lijn der verwachting dat de hoge vordering indicatief is voor het moment waarop de schuldenlast problematisch wordt of begint te worden. Het was het in dit onderzoek om praktische redenen niet mogelijk om die datum in kaart te brengen.

2.5 Er zijn verschillen tussen de typen schuldenopbouw

Tabel 5 bevat een weergave van de drie typen schuldenopbouw. Als deze met elkaar worden vergeleken dan vallen de volgende drie zaken op:

1. **In een schuldenpakket type 'hoge vordering' zitten significant minder schuldeisers dan bij de andere typen.** Bij het type 'hoge vordering' hebben mensen met gemiddeld negen schuldeisers significant minder schuldeisers dan bij een geleidelijke opbouw (veertien; ($\Delta m=5,9$, $p<,001$) of een clusteropbouw (twaalf; $\Delta m=3,9$, $p=,024$). Bij een geleidelijke opbouw heeft 65% meer dan tien schuldeisers, terwijl bij het type 'hoge vordering' 52% meer dan tien schuldeisers heeft.
2. **Het type 'cluster' heeft gemiddeld de laagste schuldenlast (€29.780,-).** Dit beeld blijft ook bestaan als in plaats van het gemiddelde wordt gekeken naar de mediaan. Bij een clusteropbouw is de mediane schuld significant lager dan die bij een geleidelijke opbouw ($z=5,80$, $p=,016$) of bij een opbouw met een hoge vordering ($z=7,71$, $p=,005$).
3. **Bij een opbouw met daarin een 'hoge vordering' is de oudste vordering gemiddeld hoger dan bij een geleidelijke of clusteropbouw.** De mediaan van de hoogte van de oudste vordering van een opbouw met een hoge vordering is significant hoger dan bij een clusteropbouw ($z=29,80$, $p<,001$) en die van een geleidelijke opbouw ($z=20,93$, $p<,001$). Bij een opbouw met een 'hoge vordering' bedraagt de oudste vordering gemiddeld €16.673,-. Bij een geleidelijke opbouw is de oudste vordering met gemiddeld €3.566,- veel lager. Bij het type opbouw gekenmerkt door een 'hoge vordering' heeft 54% een oudste vordering boven €10.000,-; bij 'geleidelijk' heeft slechts 6% een oudste vordering boven €10.000,- en 82% juist een oudste vordering onder de €5.000,-.

2.6 Er is weinig samenhang met kenmerken

Door middel van correlatie- en regressieanalyses is onderzocht of bepaalde kenmerken samenhangen met het aantal jaren dat verstrijkt voordat mensen hulp te zoeken. Op basis van de beschikbare data zijn bepaalde effecten niet te verklaren; de data kunnen alleen beschreven worden. Er is een analyse uitgevoerd op de samenhang tussen het aantal schuldeisers, de hoogte van de schuldenlast en de hoogte van de oudste vordering met de tijd tussen de oudste vordering en de aanvraag.

Uit een correlatieanalyse blijkt dat de tijd die verstrijkt tussen de oudste vordering en de aanvraag noch samenhangt met het aantal schuldeisers ($r=,10$, $p=,109$), noch met de hoogte van de oudste vordering ($r=,11$, $p=,081$), noch met het type schuldregeling (bemiddeling: $r=,082$, $p=,195$; sanering: $r=-,015$, $p=,816$; Wsnp: $r=-,089$, $p=,162$), noch met het type schuldenopbouw (geleidelijk: $r=-,081$, $p=,202$; cluster: $r=,063$, $p=,324$; hoge vordering: $r=,040$, $p=,525$).

Tabel 5 Kerncijfers per type schuldopbouw*

	Geleidelijk n=138	Cluster n=58	Hoge schuld n= 64	Totaal n= 250
Tijd tussen oudste vordering en aanvraag				
Tot 5 jaar	40%	28%	33%	36%
5 tot 10 jaar	31%	36%	30%	32%
10 tot 15 jaar	17%	26%	22%	20%
15 tot 20 jaar	11%	9%	14%	11%
Meer dan 20 jaar	1%	2%	2%	1%
Gemiddelde	8,0	9,0	8,8	8,4
Mediaan	7,0	8,0	8,5	8,0
Hoogte oudste vordering				
Tot €1000,-	38%	28%	16%	31%
€1000,- tot €2.500,-	22%	36%	9%	22%
€2.500,- tot €5.000,-	20%	19%	2%	16%
€5.000,- tot €10.000,-	13%	5%	19%	12%
€10.000,- tot €25.000,-	4%	7%	31%	11%
€25.000,- tot €50.000,-	1%	3%	17%	5%
Meer dan €50.000,-	1%	2%	6%	2%
Gemiddelde	€3.566,-	€5.354,-	€ 16.673	€ 7.002
Mediaan	€1.645,-	€1.981,-	€ 11.144	€ 2.156
Totaal schuldenlast				
Tot €10.000,-	7%	14%	5%	8%
€10.000,- tot €25.000,-	33%	45%	28%	34%
€25.000,- tot €50.000,-	39%	29%	31%	36%
€50.000,- tot €100.000	12%	7%	28%	14%
Meer dan €100.000,-	9%	5%	8%	8%
Gemiddelde	€ 42.107	€ 29.780	€ 50.102	€ 41.447
Mediaan	€ 29.858	€ 20.104	€ 35.914	€ 29.420
Aantal schuldeisers				
1 - 5	8%	19%	31%	16%
6-10	28%	31%	41%	31%
11-15	30%	22%	19%	24%
16-20	18%	19%	6%	16%
21 of meer	17%	9%	3%	12%
Gemiddelde	14	12	9	13
Mediaan	12	11	7	11
Type schuldeiser oudste vordering				
Publiek - variabel	28%	36%	34%	32%
Publiek – vaste last	1%	0%	0%	0%
Privaat – variabel	12%	17%	33%	18%
Privaat – vaste last	59%	47%	33%	50%

* Het aantal dossiers van de typen schuldenopbouw tellen niet op tot 250 omdat 10 dossier dubbel ingedeeld zijn.

Er is een middelhoge samenhang van verstreken tijd met het type schuldeiser ($r=,242$, $p<,001$) en met de hoogte van de schuldenlast ($r=,252$, $p<,001$). Mensen met een oudste vordering van een publieke schuldeiser dienen significant sneller een aanvraag in dan mensen met een oudste vordering van een private schuldeiser ($t(245)=-3,90$, $p<,001$). Bij een publieke schuldeiser verstrijkt gemiddeld 6,6 jaar (mediaan=6,0) tussen oudste vordering en aanvraag, bij een private schuldeiser verstrijken gemiddeld 9,3 jaar (mediaan 9,0 jaar). Mensen met een lage schuldenlast dienen eerder een aanvraag in dan mensen met een hoge schuldenlast (zie tabel 6).

Tabel 6 Tijd die verstrijkt tussen oudste vordering en aanvraag en hoogte schuldenlast

Schuldenlast	Gemiddelde	Mediaan
tot 10.000	5,4	4,0
10.000-25.000	7,3	6,0
25.000-50.000	9,1	9,0
50.000-100.000	10,0	9,5
meer dan 100.000	10,1	10,0

In een regressieanalyse verklaren alle kenmerken bij elkaar 16% van de variantie in de tijd die verstrijkt tussen oudste vordering en aanvraag. Een aanzienlijk deel van de variantie in de tijd die verstrijkt is dus onverklaard. De verklaarde variantie in de tijd die verstrijkt wordt grotendeels verklaard door het type schuldeiser van de oudste vordering ($p<,001$), de hoogte van de schuldenlast ($p=,004$) en het type schuldregeling ($W_{\text{snp}}: p=,046$). Een regressieanalyse laat alleen zien hoe groot de samenhang tussen de gemeten variabelen is. Het betekent niet dat deze factoren ook de oorzaak zijn; de oorzaak kan ook een achterliggende factor zijn, die nu nog niet gemeten is.

Hoofdstuk 3. Antwoorden onderzoeksvragen

3 Beantwoording van de onderzoeksvragen

Om in beeld te brengen hoeveel tijd er gemiddeld verstrijkt tussen de oudste vordering en het moment dat mensen een aanvraag indienen voor schuldregeling is een hoofdvraag met daarvan afgeleide deelvragen opgesteld. Hieronder worden de vragen elk beantwoord.

3.1 Hoofdvraag

Wat is (gemiddeld) de tijd die verstrijkt tussen het ontstaan van de oudste vordering in een schuldenpakket en het moment waarop mensen een aanvraag doen voor een schuldregeling?

Gemiddeld verstrijkt er acht jaar en vijf maanden tussen het ontstaan van de oudste vordering en het moment waarop iemand met problematische schulden een aanvraag voor een schuldregeling indient. De mediaan bedraagt acht jaar. De mediaan ligt vrij dicht bij het gemiddelde en maakt dat krap acht jaar een uitkomst is die in lijn is met beide statistische centrummaten.

3.2 Deelvragen

1) *Wat is de hoogte van de oudste vordering?*

Gemiddeld bedraagt de oudste vordering ruim €7.000,-. Dit bedrag wordt stevig beïnvloed door een aantal hoge bedragen. Het mediane schuldbedrag is namelijk €2.156,-.

2) *Hoe hoog is de totale schuldenlast waarvoor om hulp wordt gevraagd en hoeveel schuldeisers zijn daarbij betrokken?*

De gemiddelde schuldenlast bedraagt €41.447,-. Dit is iets hoger dan het gemiddelde dat de NVVK over 2023 rapporteert. Gemiddeld zijn er 13 schuldeisers betrokken per schuldenpakket. Dit komt overeen met het landelijke gemiddelde dat de NVVK over 2023 rapporteert. In de helft van de schuldenpakketten is de schuldenlast lager dan €29.420,- en het aantal betrokken schuldeisers lager dan 11.

3) *Wat is het type schuldeiser van de oudste vordering?*

In de helft van de dossiers betreft de oudste vordering een betalingsverplichting aan een private schuldeiser ten aanzien van een vaste last. Vaste lasten zijn bijvoorbeeld betalingen van zorgpremie, huur, energie, en telefonie. Bij een derde van de dossiers (32%) betreft de oudste vordering een betalingsverplichting aan een overheidsinstantie.

4) *Hoe ontwikkelde het schuldenpakket zich na de oudste vordering?*

Er zijn drie patronen zichtbaar in de wijze waarop schuldenpakketten zich ontwikkelen. Het eerste patroon betreft een geleidelijke opbouw van schulden. Vanaf de oudste vordering komen er dan geleidelijk steeds meer vorderingen bij. Dit patroon is zichtbaar in ruim de helft (53%) van de onderzochte dossiers. Het tweede patroon betreft een clustering van schulden in een korte periode. Na een periode van geleidelijke opbouw komen er dan binnen enkele maanden meerdere vorderingen bij. Dit speelt bij ruim een vijfde van de onderzochte dossiers (22%). Het derde patroon betreft een opbouw waarbij er op enig moment een hoge vordering ontstaat die minimaal een derde van de schuldenlastenlast bedraagt. Dit speelt in een kwart van de situaties (25%).

Hoofstuk 4. Reflectie

4 Reflectie

De aanvraag voor een schuldregeling wordt niet lichtzinnig ingediend. Dit beeld leeft op basis van cijfers over het (niet-)gebruik van schuldhulpverlening, de impact van vroegsignalering en pilots in gemeenten waarin mensen met problematische schulden een volledige kwijting krijgen aangeboden. Het uitgevoerde onderzoek naar de tijd die verstrijkt tussen een eerste vordering en het moment van aanvraag van een schuldregeling bevestigt dit beeld met nieuwe data. In dit afsluitende hoofdstuk wordt gereflecteerd op de uitkomsten van het onderzoek.

4.1 Eerste achterstand betekent niet direct problematische schulden

Gemiddeld is de oudste vordering in een schuldenpakket waarvoor een verzoek om een schuldregeling wordt ingediend krap acht jaar oud. Het besef dat de vordering op dat moment dus al jaren bij een schuldeiser in de boeken staat, vormt een argument om bij een aanmelding voor schuldhulpverlening tempo te maken om met een oplossing te komen. Tegelijkertijd is het ook van belang een oudste vordering niet gelijk te schakelen met een problematische schuldsituatie. Een onbetaalde rekening is zelden direct een problematische schuldsituatie. In de afgelopen jaren groeide het besef dat de meeste mensen die worstelen met problematische schulden daar ook veel stress van ervaren. Het gegeven dat de eerste vordering niet betekent dat er direct sprake is van een problematische schuldsituatie betekent ook dat niet gezegd kan worden dat mensen al acht jaar in geldstress leven. Een tweede misvatting die geen post mag vatten is het beeld alsof deze groep al krap acht jaar of sinds het ontstaan van de schulden verstoken is geweest van hulp. Daar biedt dit onderzoek geen zicht op. Het is heel wel mogelijk dat zij in de voorliggende periode al hulp kregen van andere partijen zoals vrijwilligers of een budgetcoach.

4.2 Patronen in schuldopbouw nodigen uit tot verschillende strategieën

De analyses laten zien dat schuldenpakketten zich volgens verschillende patronen ontwikkelen. Bij de helft bouwt het schuldenpakket zich geleidelijk op. Bij ongeveer een kwart van de schuldenpakketten is sprake van een ontwikkeling waarin er vanaf een aan te wijzen moment in de tijd een cluster ontstaat aan achterstanden. Analyses hoeveel tijd er verstrijkt tussen het ontstaan van het cluster en de aanvraag laten zien dat als er eenmaal een cluster ontstaat mensen gemiddeld redelijk snel de stap zetten om hulp te vragen. Een kwart zet die stap al binnen een jaar en krap de helft binnen twee jaar. Het derde patroon dat werd gevonden, betreft de situatie waarin er op enig moment een hoge vordering in het pakket ontstaat. Het zou kunnen dat dit het moment is waarop de schuldsituatie problematisch wordt. Het gegeven dat er verschillende patronen zijn in schuldopbouw nodigen uit om na te gaan denken over verschillende interventiestrategieën. Zo wordt er op landelijk niveau nagedacht over het tot stand brengen van een integraal schuldenoverzicht. Dit overzicht komt ter beschikking van de burger. Wellicht is het de moeite waard om in die context na te denken of burgers toestemming kunnen geven voor signalen op basis van de schuldenoploop met suggesties voor hulp die zij gezien de ontwikkeling zouden kunnen gebruiken.

4.3 Schuldeisers kunnen een belangrijke rol vervullen in signalering

Bij een gemiddelde van acht jaar is er dus een schuldeiser die de betreffende vordering al lang in de boeken heeft staan. Gemiddeld gaat dit om een bedrag van ruim €7.000,-. De mediaan bedraagt €2.156,-. Het ligt in de rede dat mensen - als er eenmaal meerdere schuldeisers zijn - ook op meerdere schulden naast elkaar aflossen. Het gegeven dat een vordering heel lang open blijft staan en niet wordt afgelost kan beschouwd worden als een signaal dat er een betalingsprobleem is waar schuldhulpverlening een rol bij kan spelen. Het inzicht dat de oudste vordering gemiddeld krap acht jaar oud is, geeft een aanleiding om publieke en private schuldeisers aan te moedigen om bij vorderingen die lang open staan te reflecteren op hun incassostrategie en wellicht (nog explicieter dan ze al doen) de debiteur op te zoeken met het advies om zich te melden bij schuldhulpverlening.

4.4 De stap naar hulp hangt samen met veel factoren

De focus in dit onderzoek ligt op de tijd die verstrijkt en de opbouw van de schuldpakketten. Op basis van de verzamelde data is er een regressieanalyse uitgevoerd. Deze laat zien dat alle betrokken kenmerken bij elkaar (aantal schuldeisers, hoogte schuldenlast, hoogte oudste vordering) slechts 16% van de variantie

verklaren in de tijd die verstrijkt tussen oudste vordering en aanvraag. Een aanzienlijk deel van de variantie is dus onverklaard. Dit maakt dat de resultaten van dit onderzoek met enige voorzichtigheid geïnterpreteerd moeten worden. Het gegeven dat de oudste vordering doorgaans al heel wat jaren oud is en dat de schuldenlast sindsdien flink is opgelopen, nodigt op het eerste gezicht uit tot meer (vroeg)signalering dan alleen schuldeisers vragen om alerter en pro-actiever te zijn. De resultaten van dit onderzoek geven inzicht in hoeveel tijd er verstrijkt maar niet wat die tijd verklaart. Wellicht levert inzicht daarin wel op dat de sleutel naar het verkorten van de tijd die verstrijkt niet ligt in (vroeg)signalering maar in andere ingrepen of aanpakken.

4.5 De 8 jaar is niet zonder meer te vergelijken met de eerdere 5 jaar

In de afgelopen jaren werd de boodschap dat mensen gemiddeld vijf jaar wachten voor ze om hulp vragen breed verspreid. In dat licht is het wellicht verleidelijk om de uitkomsten van het actuele onderzoek te vergelijken met het onderzoek uit 2011 en de conclusie te trekken dat er meer tijd verstrijkt dan voorheen tussen de oudste vordering en de stap naar hulp. Deze conclusie kan niet zonder meer getrokken worden. De twee onderzoeken kennen twee belangrijke verschillen in onderzoeksdesign die het verschil in verstreken tijd goed kunnen verklaren. Ten eerste is in het eerdere onderzoek aan mensen gevraagd hoe oud de oudste vordering is. Zij werden geïnterviewd op een locatie voor schuldhulpverlening en gaven hebben die vraag uit hun hoofd beantwoord. Het geheugen van mensen is feilbaar. Zo wijst onderzoek van sociaalpsychologen uit dat mensen de tijd regelmatig verkeerd inschatten. Met name bij belangrijke of emotionele gebeurtenissen hebben we de neiging te denken dat deze korter geleden plaatsvonden dan ze werkelijk plaatsvonden. Dit wordt in de sociaal-psychologie ook wel 'forward-telescoping' genoemd.³ Een tweede verklaring voor het verschil kan zijn dat in het eerdere onderzoek mensen werden bevraagd die een beroep deden op schuldhulpverlening. In het actuele onderzoek is in kaart gebracht hoe oud de oudste vordering is bij de groep die een aanvraag indient voor een schuldregeling en waarbij deze regeling ook tot stand kwam. Dit betreft ongeveer een vijfde tot een kwart van alle aanmeldingen. Het is goed mogelijk dat de oudste vordering van de groep die met lichtere interventies is geholpen jonger is dan de oudste vordering van de groep met problematische schulden. Doordat de methode van het actuele onderzoek grondiger en degelijker is, en niet leunt op de herinnering van mensen, kan niet zonder meer de conclusie getrokken worden dat er meer tijd verstrijkt. Wel kan overwogen worden het actuele onderzoek periodiek te gaan herhalen om ontwikkelingen in de tijd te gaan meten.

³ Brown, N. R., Rips, L. J., & Shevell, S. K. (1985). The subjective dates of natural events in very-long-term memory. *Cognitive Psychology*, 17(2), 139-177.

Bijlage.

Methodologische

verantwoording

Bijlage - Methodologische verantwoording

1. Steekproef

Dit onderzoek is gebaseerd op dossieronderzoek bij de Kredietbank Nederland. De Kredietbank Nederland verleent schuldhelpverlening aan 100 gemeenten in met name de provincies Friesland, Flevoland, Gelderland, Noord-Brabant, Zuid Holland, Noord Holland en Utrecht. Het onderzoek richt zich op aanvragen voor een schuldregeling van particulieren en ex-ondernemers die in de jaren 2019 tot en met 2024 door de Kredietbank Nederland zijn toegewezen. In totaal zijn in die periode 12.398 schuldregelingen gestart (2024: 2044⁴; 2023: 1926⁵; 2022: 2050⁶; 2021: 2086⁷; 2020: 2112⁸; 2019: 2180⁹). Uit deze dossiers is een steekproef getrokken van 250 dossiers. De steekproef bevat dus 2% van alle dossiers uit die periode. De 250 dossiers zijn gestratificeerd random geselecteerd. Gestratificeerd wil zeggen dat bij de selectie is gekozen voor een verdeling van ongeveer 40/40/20 van de types schuldregeling: minnelijke schuldbemiddeling (40%), minnelijke schuldsanering (40%) en wettelijke schuldsanering (20%). Voor de rest berust de steekproeftrekking op toeval.

2. Dataverzameling

Bij de data gaat het om dossiers van de Kredietbank Nederland. Alle gebruikte gegevens komen uit de aanvraag van een schuldregeling. De volgende variabelen zijn verzameld:

- het type schuldregeling (minnelijke schuldbemiddeling, minnelijke schuldsanering, wettelijke schuldsanering),
- het aantal schuldeisers,
- de hoogte van de schuldenlast,
- de datum waarop de aanvraag is ingediend,
- de ontstaansdatum van de oudste vordering,
- de ontstaansdatum van de oudste vordering binnen een cluster (zie 1.3.3. Analyse -Type schuldencarrière),
- type schuldeiser van de oudste vordering,
- de hoogte van de oudste vordering.

De minder voor de hand liggende variabelen worden hieronder toegelicht.

Datum oudste vordering

In dit onderzoek wordt de oudste vordering in het schuldenpakket gebruikt als indicator voor de periode die is verstreken. De ontstaansdatum van de oudste vordering betekent niet dat dit ook de datum is waarop de schuldsituatie problematisch werd.

Ontstaansdatum cluster

Een deel van de schuldenpakketten kenmerkt zich door een cluster van vorderingen: een periode van enkele maanden waarin opvallen veel vorderingen ontstaan, terwijl in de periode ervoor en daarna relatief weinig vordering ontstaan. Om het cluster te beschrijven is gekozen voor de ontstaansdatum van de oudste vordering binnen het cluster.

Hoogte schuldenlast

Als hoogte van de schuldenlast werd de som van alle vorderingen in het schuldenpakket gebruikt. Bij langlopende kredieten, zoals een lening of hypotheek, is de restschuld meegenomen.

⁴ Kredietbank Nederland (2025). Jaarverslag 2024.

⁵ Kredietbank Nederland (2024). Jaarverslag 2023.

⁶ Kredietbank Nederland (2023). Jaarverslag 2022.

⁷ Kredietbank Nederland (2022). Jaarverslag 2021.

⁸ Kredietbank Nederland (2021). Jaarverslag 2020.

⁹ Kredietbank Nederland (2020). Jaarverslag 2019.

Datum aanvraag

Als einddatum van de onderzochte periode is de datum gekozen waarop de aanvraag voor een minnelijke schuldregeling is ingediend. Ook bij de Wsnp wordt de aanvraagdatum van de minnelijke regeling gehanteerd.

Type schuldeiser

Bij de oudste vordering is in kaart gebracht of het gaat om een private of publieke schuldeiser, en of het gaat om vaste of variabele lasten. Hieronder wordt verstaan:

- Publieke vaste lasten: bijvoorbeeld de motorrijtuigenbelasting
- Private vaste lasten: bijvoorbeeld een mobielabonnement
- Publieke variabele lasten: bijvoorbeeld een terugvordering van Toeslagen
- Private variabele lasten: bijvoorbeeld kosten van het openbaar vervoer

3. Analyse

De analyses in dit onderzoek zijn verkennend en beschrijvend van aard. De data is geanalyseerd met SPSS door middel van beschrijvende statistieken, correlaties, regressie analyses en parametrische en non-parametrische toetsen. Om types schuldenkarrières te onderscheiden is een verkennende, kwalitatieve analyse gedaan.

Ontwikkeling schuldenlast

In dit onderzoek is verkend of het mogelijk is om patronen te herkennen in de ontwikkeling van het schuldenpakket vanaf de oudste vordering tot een problematische schuld. Hierbij is gekeken naar de ontstaansdata van de vorderingen en hoe de ontstaansdata verdeeld zijn over de tijd.

Uit deze kwalitatieve verkenning kwamen drie soorten schuldenoploop in beeld:

- 1) een geleidelijke schuldenopbouw
- 2) een clustering van schulden
- 3) een hoge vordering.

Bij een geleidelijke schuldenopbouw komen er vanaf de oudste vordering geleidelijk steeds meer vorderingen bij. Bij het type 'cluster' ontstaan er na een periode van geleidelijke opbouw binnen enkele maanden meerdere vorderingen. De schuldenoploop 'hoge vordering' wordt getypeerd door een vordering die ongeveer een derde van de schuldenlastenlast bedraagt.

Van de 250 dossiers konden 240 worden ingedeeld in een van de drie types; tien dossiers vielen in twee categorieën. In de rapportage is ervoor gekozen om deze tien dossiers in beide categorieën op te voeren. Daarom tellen de tabellen die opgesplitst zijn naar type schuldenoploop niet op tot 250; in de kolom 'totaal' zijn deze dossiers maar een keer meegeteld.

4. Representativiteit van de steekproef

Binnen de 250 dossiers is gestreefd naar een verdeling waarvoor geldt 40% schuldsaneringen, 40% schuldbemiddelingen en 20% wettelijke schuldsaneringen. In deze verdeling zijn wettelijke schuldsaneringen wel wat oververtegenwoordigd ten opzichte van de landelijke cijfers.

De gemiddelde schuldenlast ligt in de buurt van het landelijke gemiddelde van € 40.170 in 2023.¹⁰ Het aantal schuldeisers komt overeen met het landelijke gemiddelde. Dat zijn aanwijzingen voor de representativiteit van deze steekproef voor de landelijke populatie wat betreft de ernst van de problematiek.

¹⁰ NVVK (2024). Jaarverslag 2023.

Tabel 7 Kenmerken dossiers (n=250)

	n	%
Jaar aanvraag		
2019	1	0%
2020	19	8%
2021	47	19%
2022	87	35%
2023	75	30%
2024	21	8%
Type schuldregeling		
Schuldbemiddeling	99	40%
Saneringskrediet	108	43%
Wettelijke schuldsanering	43	17%
Aantal schuldeisers		
1-5	41	16%
6-10	78	31%
11-15	61	24%
16-20	40	16%
meer dan 20	30	12%
gemiddeld	13	
mediaan	11	
Hoogte schuldenlast		
tot €10.000	21	8%
€10.000 - €25.000	84	34%
€25.000 - €50.000	89	36%
€50.000 - €100.000	36	14%
meer dan €100.000	20	8%
gemiddeld	€ 41.447	
mediaan	€ 29.420	

Tabel 7 Kenmerken dossiers (n=250) - voortzetting

	n	%
Hoogte oudste vordering		
Tot €1000,-	78	31%
€1000,- tot €2.500,-	56	22%
€2.500,- tot €5.000,-	40	16%
€5.000,- tot €10.000,-	31	12%
€10.000,- tot €25.000,-	27	11%
€25.000,- tot €50.000,-	12	5%
Meer dan €50.000,-	6	2%
mediaan	€ 2.156	
gemiddeld	€ 7.002	
Type schuldeiser oudste vordering		
Publiek - variabel	78	32%
Publiek - vast	1	0%
Privaat - variabel	45	18%
Privaat - vast	123	50%